

El Museu Memorial de l'Exili facilita el retorn d'objectes de tres deportats

La mostra, que reuneix una cinquantena de peces confiscades pels nazis, es pot visitar fins aquest diumenge a la Jonquera

Alguns dels objectes dels deportats al camp de Neuengamme. | @museuexili.

L'exposició #StolenMemory (Memòria Robada) (<https://www.museuexili.cat/ca/programacio-cultural/actuals/exposicions-temporals/event/228-exposicio-stolenmemory-els-retorns-de-documents-de-l-arxiu-arolsen-als-familiars-de-deportats>) del Museu Memorial de l'Exili (MUME) de la Jonquera (Alt Empordà) ha facilitat el retorn d'objectes personals de tres deportats en camps nazis. Es tracta de Baldiri Soler, Joan Vergés i Vicente Borjabad, que van ser interns al camp de Neuengamme, al nord d'Alemanya.

La mostra, que es pot veure fins aquest diumenge, reuneix una cinquantena de peces confiscades pels nazis a una vintena de deportats catalans i espanyols. Hi ha fotografies, joies, rellotges, claus i documents personals i són alguns dels 3.000 objectes que custodien els Arxius Arolsen, Centre Internacional de la Persecució Nazi, que programa exposicions en diferents països amb l'objectiu de difondre els objectes i trobar familiars.

Vergés: un rellotge i un anell

L'exposició conserva el rellotge de polsera i l'anell de segell que Josep Vergés portava en el moment de la detenció. Gràcies a la tasca de les investigadores Cristina Capó i Mercè Casademont, s'ha localitzat els familiars, i en les properes setmanes se'ls podran retornar els objectes recuperats.

Vergés, natural de Sales de Llierca (Garrotxa), va ser deportat al camp d'internament de Compiègne-Royallieu, a França, i d'allà al camp de concentració de Neuengamme, on va morir 28 de febrer de 1945. Va ser un dels més de 2.000 presoners que va patir aquest gran trasllat.

Tot i que la mostra es podrà veure fins diumenge, un conveni de cessió entre el MUME i els Arxius Arolsen permetrà que, durant dos anys, diversos objectes continuïn exposats a la sala d'exposicions permanent fins que s'hagin trobat els familiars dels seus legítims propietaris.

Fa uns mesos, la recerca de l'historiador Jordi Pons va permetre localitzar familiars de Baldiri Soler, que va ser batlle de Sils durant la Guerra Civil. En un acte en presència de la consellera de Justícia, Ester Capella, se li va retornar un rellotge i una cadena a la seva neta, Geneviève Picart. Posteriorment, la família va donar els objectes al MUME, que els ha incorporat al seu fons.

Soler, nascut a Cassà de la Selva (Gironès), va ser nomenat batlle de Sils al maig de 1938, però va deixar el càrrec al gener de 1939 per anar a lluitar al front. Al febrer va haver de marxar a l'exili amb la seva dona i la seva filla de 10 anys. Va estar internat a Argelers i Agde. Dos anys després va ser detingut per la Gestapo per col·laboració amb la resistència i el van deportar al camp nazi de Neuengamme. Va ser alliberat el 2 de maig de 1945.

Borjabad: un rellotge, un anell i una fotografia

Tot i que no va tenir descendència, l'associació memorialista Recuerdo y Dignidad ha aconseguit trobar els familiars de Vicente Borjabad. Els objectes del deportat conservats són un rellotge, un anell, unes claus, una targeta de visita amb el seu nom i una fotografia de carnet amb el seu nom i la seva adreça de 1944; tot plegat es retornarà als familiars en les properes setmanes.

Borjabad, natural de Sòria, va marxar a l'exili en acabar la guerra i es va acabar establint al Voló, a la Catalunya del Nord. Allà va ser detingut pels alemanys, acusat de pertànyer a la Resistència. El van deportar al camp de Neuengamme després de passar pel centre de detenció de Compiègne, a França. El maig de 1945 va ser alliberat al subcamp de Sandbostel.